

# VERSPELLINGS MARKT

Samenvatting

**VerspillingsMarkt Fase 1**  
Stichting Grien > FJILD  
- Voedselverspilling  
Agrifood Campus



Stichting Grien wil onder de naam VerspillingsMarkt partijen inspireren, activeren en verbinden die voedselverspilling (reststromen, zijstromen en derving) actief proberen te verminderen en in gezamenlijkheid streven naar een gesloten voedselkringloop: Voedsel verbouwen waar het voor bestemd is: humane consumptie!

## Voedselverspilling

Binnen de voedselverspilling komen we een grote variëteit aan producten tegen die veelal slechts om 'cosmetische' redenen niet aansluiten bij de behoefte en wensen van de markt. Deze producten zijn o.a. afkomstig uit de landbouw, akkerbouw en (glas) tuinbouw en worden bijvoorbeeld vanwege een afwijkende vorm, grootte, scheuren en/of vlekjes niet voor directe consumptie gebruikt. Voor het gestructureerd aanpakken van voedselverspilling, dient er een aantal fases te worden doorlopen. Deze zijn:

- Het constateren en creëren van bewustwording;
- Het kwantificeren;
- Onderzoeken / bewerken / verwerken / ontwikkelen;
- Testen;
- Vermarketing.

## Ambitie VerspillingsMarkt

De VerspillingsMarkt wordt het kenniscentrum van Noord-Nederland op het gebied van het terugbrengen van verspilling in de voedselketen. Hierbij zal onderzocht worden welke producten van de reststromen, zijstromen en derving gemaakt kunnen gaan worden en hoe deze producten kunnen worden vermarkt. Binnen de regio zal actief aandacht worden gevraagd voor verspilling, ontstaan er nieuwe samenwerkingsverbanden, nieuwe werkgelegenheid en zal door middel van ICT-oplossingen inzichtelijk worden gemaakt welke producten, in welke kwaliteit, waar en in welke hoeveelheid beschikbaar zijn. Vraag en aanbod dienen hierbij op elkaar te worden afgestemd en gestreefd wordt naar een afzet van deze 'hergewaardeerde' producten binnen de regio. Het centrum VerspillingsMarkt heeft een (inter)nationale voorbeeldfunctie waar bewezen is dat voedselverspilling daadwerkelijk kan worden aangepakt voor een gebiedsgerichte circulaire economie.

**Werkpakketten VerspillingsMarkt**

In de VerspillingsMarkt zijn de activiteiten ondergebracht in de volgende 6 werkpakketten (fase 1):

1. In dit werkpakket wordt de aanbodkant van reststromen, zijstromen en derving onderzocht. Er is reeds bekend dat grote hoeveelheden Friese tomaten, wortelen, aardappelen en witlofbladeren direct na het oogsten buiten de humane voedselketen belanden. Onderzocht wordt hoeveel ton per jaar dit behelst, welke kosten ermee gemoeid zijn en of deze stromen beschikbaar zijn voor de VerspillingsMarkt.
2. Onderzoek naar de toepassingen van de voor de VerspillingsMarkt beschikbare voedselstromen. Mogelijk kan een deel van de geogste producten toch voor directe consumptie worden vermarkt, echter de verwachting is dat het merendeel van deze stromen moeten worden verwerkt tot nieuwe producten. Ingezet zal worden op de ontwikkeling van grondstoffen, halffabricaten of consumentenproducten, maar ook volledig nieuwe toepassingen. Hierbij valt te denken aan sausen, chips, smoothies, hartige snacks of basisgrondstof voor 3D Food Printing.
3. In werkpakket 3 zullen de marktkansen concreet in kaart worden gebracht: welke (regionale) partijen hebben interesse in de producten van de VerspillingsMarkt? Er zijn reeds goede contacten met regionale streekmarkten, retail, horeca en catering- en maaltijdservices. Duidelijk moet zijn welke behoefte deze partijen hebben en hoe het VerspillingsMarkt hierop kan aansluiten.
4. Het realiseren van een fysieke locatie waar daadwerkelijke reststromen binnenkomen, worden verwerkt tot (proef)producten en hun weg vinden naar de afnemer. Dit houdt in dat in een HACCP-omgeving de verschillende toepassingen worden ontwikkeld, getest en verpakt ten behoeve van de eindgebruiker. Dit betekent dat op de fysieke locatie bepaalde voedselverwerkende- en verpakkingsapparaten voorhanden moeten zijn indien deze niet bij het FACT zijn te gebruiken.
5. In werkpakket 5 zal de marktplaats en het logistiek platform worden ontwikkeld. Ook wordt in dit werkpakket de communicatie (bewustwording, bekendheid, vraag/aanbod, informeren) en PR opgepakt. Dit houdt onder andere in dat er naast een specifieke website en een APP ook een mediacampagne wordt vormgegeven.
6. Werkpakket 6 behelst het algemene projectmanagement van de VerspillingsMarkt zoals organisatiekosten, administratie, accountant, kantoorkosten, en reis- en verblijfskosten.

De VerspillingsMarkt blijft echter niet in de 'onderzoeksfase' hangen: Er worden belangrijke stappen gezet om ketens te bouwen waar daadwerkelijk reststromen worden omgebogen om de eerste doelstelling: humane consumptie, te waarborgen. Dit betekent dat na de eerste twee jaar de VerspillingsMarkt op eigen benen kan staan en een spil in de keten tussen vraag en aanbod is. Omdat de 'productiekant' van het centrum een beperkte (proef)capaciteit heeft is een nevendoelestellingen elders in de regio voedselverwerkers te inspireren om reststromen te werken tot producten voor humane consumptie.

**Samenwerkingsverband VerspillingsMarkt**

Met de volgende direct betrokkenen wordt in het centrum actief samengewerkt:

- Stichting Grien (aanvrager en penvoerder);
- Provincie Fryslân;
- Noardlike Fryske Wâlden;
- KEI NOF;
- Rabobank;
- Van Hall Larenstein / Food Application Centre for Technology (FACT: productontwikkeling);
- Hanze Hogeschool (bedrijfskundige vraagstukken);
- Overige initiatiefnemers en stakeholders zoals: Kaaij, Greydanus, Hanemo, LTO, Smeding, Erik Kooistra, FJILD, VHC Actifood, etc.

**Doelstellingen VerspillingsMarkt**

1. Realiseren van een kringlooplandbouw, transitie naar een voedselsysteem zonder verspilling en een voedselketen waarin grondstoffen op een efficiënte en effectieve manier gebruikt worden;
2. Actieve samenwerking met regionale overheid, onderwijs, land- en tuinbouw, bedrijfsleven en overige initiatiefnemers en stakeholders;
3. Ontwikkeling van korte ketens naar streekmarkten, detailhandel, horeca, onderwijs, gezondheidszorg en bedrijfsleven (kantines);
4. Stimuleren van nieuwe verdienmodellen in de (regionale) economie;
5. Streven naar een (plattelands)gebied dat ecologisch en economisch vooroploopt en zich nationaal als ook internationaal weet te profileren;
6. Opzetten van een centrum/veldlaboratorium, ontwikkeling van producten (broedplek), onderzoek naar het sluiten van kringlopen en het bevorderen van kennisdeling (onderzoek, voorlichting en onderwijs);
7. Onderzoeken en monitoren van overschotten, mislukte oogsten en vaststellen van kwaliteitseisen;
8. Herwaarderen van grondstoffen en circulariteit;
9. Het creëren van een (ICT) platform waarin vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd en de continuïteit ook op lange termijn kan worden gewaarborgd.

**Wat gaat de samenwerking opleveren?**

Inzicht in de hoeveelheden, diversiteit en kwaliteit van de reststromen. Met deze informatie kun je de reststromen verwaarden en de invloed op de ecologische footprint bepalen.

**Investing VerspillingsMarkt (fase 1)**

In een begroting zijn investering en financieringsbehoefte duidelijk weergegeven. Voor vragen en nadere toelichting kunt u contact opnemen met: Theo Jansma van Stichting Grien.

**Stichting Grien** - Rengersweg 23 - 9062 EA Oentsjerk  
06 206 039 28 - info@grien.nl - www.grien.frl  
KvK 062448501 - Bank NL21RABO0319765512

